

TARYBINIS Rokiškis

LKP(b) Rokiškio Apkomo ir Apskr. Vykd. k-to Organas

Nr. 25 (634) 1949 m. kovo 1 d. Kaina 20 kp.

PASIRUOŠIMAS DAINŲ ŠVENTEI – SVARBUS UŽDAVINYS

Lietuvos TSR Ministrų Taryba ir LKP(b) Centro Komitetas prieš kiek laiko paskeibę nutarimą dėl respublikinės Dainų Šventės organizavimo, kuri vyks 1950 metais. Tai jau bus antroji respublikinė Dainų Šventė po Tarybų Lietuvos išvadavimo iš vokiškosios okupacijos jungo. Jeigu pirmojoje Dainų Šventėje, įvykusioje 1946 metais, dalyvavo 12,000 asmenų, tai sekantiems metais įvyksiančioje šventėje numatomi dar didesni užimtūmimai, būtent: jai dalyvaus iki 30,000 dalyvių. Būsimoji Dainų Šventė sutampa su vienu pačiu žymiausių įvykių Lietuvos tautos gyvenime — su Tarybų Lietuvos dešimtųjų metų gyvavimo sukaktimi. Aišku, kad dėl to dar labiau iškyla didžiulė Dainų Šventės reikšmė, kuriai turi būti pasiruošta visu kruopštumu.

1950 metų liepos 17–22 dienomis iš mūsų sostinės Vilniaus lietuviškos dainos gerai pasiklėta ne tik po Tarybų Lietuvą, jos tolimiausius kampelius, pasakodami apie lietuvių tautos, pasukusios tarybinu keliu, dešimtmečio sukaktuvę, — jie pasiklėta po visą mūsų plačiąją tarybinę Tėvynę. Štai dėl ko pasiruošimas Dainų Šventei yra vienas svarbiausių uždavinių, iškyliantį prieš apskrities partines, tarybines, komjaunimo ir profsąjungines organizacijas, prieš mokyklų ir kitų kultūrinių įstaigų vadovus.

Tam tikras organizacinis darbas dėl pasiruošimo Dainų Šventei yra nuveiktas ir mūsų apskrityje. Partijos apskrities komitetas ir apskrities vykdamosis komitetas jau priėmė šiuo reikalu atitinkamą nutarimą, sudarė Dainų Šventei pasiruošimo eilę komisijų. Vasario 13 dieną įvykusiame apskrities kultūros — švietimo įstaigų darbuotojų seminare taip pat buvo palieamas šis aktualus klausimas. Čia mokytojas Naraukas supažindino seminaro dalyvius su Lietuvos TSR Ministrų Tarybos ir LKP(b) Centro Komiteto nutarimu dėl respublikinės Dainų Šventės organizavimo, išskė šios šventės reikšmę ir tuos uždavinius, kurie stovi prieš kultūros — švietimo įstaigų darbuotojus ryšium su pasiruošimu įvykiai Tarybų Lietuvos darbo žmonių šventei.

Tačiau tenka pasakyti, kad šie darbai bare dar yra daug

spragu ir trūkumų, kad komjaunimo ir profsąjunginės organizacijos dar iki šio laiko la kosi nuošaly nuo Dainų Šventei pasiruošimo reikalo.

Turint omeny tai, kad įvyksianti Dainų Šventė yra tikrai masinė, jei reikia ruošti pianingai, eceringai ir ryžtingai, darbe parodyti daug atkaklumo ir kruopštumo. Kiekviena savaitė, kiekviena diena turi būti racionaliai išnaudota.

Pagal minimą Lietuvos TSR Ministrų Tarybos ir LKP(b) Centro Komiteto nutarimą, Dainų Šventėje tuos dalyvauti visi kultūros — švietimo įstaigų meninės saviveiklos chorai, profsąjungų, mokyklų ir specialių mokslo įstaigų chorai ir kt. Vadinas, prieš meninės saviveiklos vadovus yra iškylés gana rimtas ir atsakingas darbas. Galimas dalykas, kad pačiame Rokiškio mieste saviveiklininkai, esant susidūrusiems geriausiomis meninėms sąlygoms, geriau pajęs ruošti Dainų Šventei. Todėl čia ir iškyla svarbus uždavinys — rimtą dėmesį atkreipti į periferijos meninės saviveiklos pajęs, suteikti joms reikiamą paramą jų darbe. Iš pat pradžių neuapgalvęs vienokių ar kitokių pasitaikančių trūkumų, jie gali gana neįgaliai vėliau atsiliepti sėkmingo pasiruošimo šventei darbe. Dainų Šventės dalyviai turi būti ne tik gerai paruošti techniška, bet jie turi gerai įsąmoninti tarybinės valdžios lietuvių tautai suteiktas visas sąlygas ir galimybes vystyti savo tautinei kultūrai socialistiniu pagrindu. Į Dainų Šventę jos dalyviai turi atvykti kaip sąmoningi lietuvių tautos kultūros skleidėjai, — kultūros, kuriai vystytis galimybė atsirado tik įsikūrus mūsų šalyje Tarybų valdžiai.

Iki Dainų Šventės, turint omeny jos grandiozinį, masišką pobūdį, jos didžiulę svarbą mūsų tautos gyvenime, yra palyginti nedaug laiko. Todėl partinės, tarybinės, komjaunimo ir profsąjunginės organizacijos bei kultūros — švietimo įstaigos visu atkaklumu turi šalinti iš savo kelio visus pasitaikančius trūkumus, palikti iškuriavimą nuošaly ir energingai, atsidėmusiai ruošti šiai žymiai šventei, Tarybų Lietuvos dešimtmečio sukaktuvėms atžymėti.

Nauja medžiaga iš rusų kultūros istorijos

PARODA VALSTYBINIAME ERMITAŽE

LENINGRADAS (TASS). 12 Ermitažo salų atidaryta didelė paroda: „Medžiaga iš rusų kultūros XVIII šimtmečio istorijos“. Ekspozicija pasakoja apie mokslą, švietimą, amatų, architektūros, teatro, valdymo ir t. t. Parodėje išstatyti gausūs darbai, rodantieji aukštą rusų žmo-

nių meistriškumo lygį. Patraukia dėmesį Peterburgo, Maskvos, Tobolsko ir Ustjugo miestų sidabro dirbiniai, raižyti akmenis dirbiniai iš Rusijos įvairiaspalvių akmenų, Tulės miestų dirbiniai iš poliruoto plieno, medžioklinių šautuvų su dramblio kaulo buožėmis pavyzdžiai. (ELTA).

Apskritis traktorininkai, paremkime Broniaus Žemaičio iniciatyvą!

U Ž 1300 ha

TRUMPAI

Nesenai susipažinau su šilutės MTS traktorininko Broniaus Žemaičio atviru laišku, kuriame jis kviečia traktorininkus pradėti lenkyniavimą ir įsipareigoti suarti po 1300 ha ir sutaisyti 2,7 to degalų.

Gerai žinau, kad šis išdirbio norma yra didelė, sunkiai pasiekiamą. Nuodugniai ištyrus savo traktorių STZ Natl, kuris yra dar visai naujas, patikrinęs jo veikimą, duodu žodį, kad šiais metais suarsiu minkštos arimo 1300 ha ir sutaisyčiau degalų 2,8 to. Šis darbas pareis ne tik nuo traktoriaus veikimo, bet lygiai ir nuo jo prikabinojo inventoriaus. Pas mane traktorinis pilgas 5 korpusų yra pilnoje tvarkoje, diskinės akėčios, kultivatorius paruošti.

Ši įsipareigojimą vykdystu netik slekdamas pilnai išvystyti darbo kiekybę, bet kovosiu ir už jo kokybę. Aš dirbsiu pristatydamas aukštosios žemės ūkio

agrotechnikos reikalavimų. Taip, pav., rašenas arsiu plūgais su priešplūgiais. Arimo metu, kad sutaupius drėgmę ir augalus pilnai aprūpinus reikiamu vandens kiekiu, paskui pilgą leisiu akėčias, kurios suardys grumus ir padės sudaryti žirnelinę dirvos struktūrą.

Kaip kiekvienais metais, taip ir šiame kiekviena darbo diena, baigęs darbą, stropiai apneš jo veikimą, duodu žodį, žiūrėsiu traktorių, patikrinsiu visus varžtus, sujungimus. Ypač reikia atidžiai apžiūrėti motorą ir jo detales: magnetą, karbortorių, vožtuvus ir kt. Siekiant išvengti bereikalingų prastovėjimų, iš vakaro pripilstu baką degalų, kad iš pat ryto tučiuojau būtų galima pradėti darbą.

Esu tikras, kad šios sąlygos man padės išteikti duotąjį žodį ir Rokiškio tarybinio ūkio laukuose suarti 1300 ha.

VLADAS MASIULIS,
Rokiškio taryb ūkio traktoristas

Didele paramą su teiks apskrities kolektyviniams ūkiams sodų užveisimui Rokiškio tarybinis ūkis. Vietik šį pavasarį tarybinio ūkininkas Navidomskis užveis išis paskiepyvs 5000 vaismedžių, kurie po 2–3 m. bus pasodinti kolektyvinių ūkių soduose. Šią vasarą kolektyviniams ūkiams bus paruošta ir pasodinta 4000 vaisnių medelių. K. Arina

Meninės saviveiklos ratelis sudarytas Panemunėlio valsčiaus „Lenino keliu“ kolektyviniame ūkyje pirminės komjaunimo organizacijos iniciatyva. Rataleui vadovauja drg. Vilutis. Rataleis kolektyvinio ūkio vaistiečiams jau pastatė B. Dauguviečio pjesę „Uždavinys“, o kaismo jaunimui — J. Žemaitės vaizdelį „Aspirinko“. VI. Kišanas

Rokiškio MTS dirbančiųjų įsipareigojimai

Įvyksiančiame Rokiškio MTS dirbančiųjų kolektyvo susirinkime buvo palieamas svarbus pavasario sejai pasiruošimo klausimas. Šiuo reikalu kalbėjo MTS direktoriaus pavaduotojas politiniams reikalams drg. Stašelis, paleitęs tuo pačiu TSR Ministrų Tarybos ir VKP(b) Centro Komiteto nutarimą dėl pasiruošimo šių metų žemės ūkio sezono darbams. Atžymėjęs, kad eilė draugų (Maekus Vyt., Jankinas Fiodoras) dienišes darbo normas įvykdo po 150 proc., drg. Stašelis aptarė tolimesnius MTS uždavinius, glaudžiai susijusius su pavasario laukų darbais.

Siekiant aukštoje kokybėje, pagal visus agrotechnikos rei-

kalavimus atlikti darbus kolektyviniuose ūkiuose, MTS dirbantieji prisilėmė konkrečius įsipareigojimus. Pirmasis kalbėjo traktorininkas drg. Maekus. Jis davė žodį su „CHTZ — Natl“ vikirintu traktoriumi paruošti aukštoje kokybėje 800 ha minkštos arimo. Traktorininkas drg. Mekuška Baiys su tokio pat tipo traktoriumi įsipareigojo suarti 1000 ha. Traktorininkai drg. Jašinas Fiodoras ir Dzikiavičius Aibinas su traktoriais „U — 2“ išars po 500 ha.

Kuliamųjų mašinų mašinistai įsipareigojo gerai paruošti darbus bui kuliamąsias ir stropiai vykdyti kultimo darbus. Mašinistai drg. drg. Sereika Stasys

ir Kurkileius davė žodį prikultiti po 700 tonų grūdų, Pečiūra — 600 tonų. Eilė kitų kuliamųjų mašinų mašinistų taip pat priėmė atitinkamus įsipareigojimus.

Iki gegužės 25 d. nutarta pilnultimi užbaigti kuliamųjų remontą.

MTS traktoristai bei mašinistai, siekdami garbingai ištešėti savo įsipareigojimus, įsijungė į tarpusavio socialistinį lenkyniavimą.

MTS vadovybė pasižadėjo šimtel dar labiau sustiprinti savo paramą stoties dirbantiesiems, kad bendromis įėjomis MTS iškovotų vieną pačių pirmųjų vietų respublikoje. J. Stašys

MŪŠ RESPUBLIKOJE

Nemuno aukštupio panaudojimas navigacijai

Pradedami darbai siekiant Nemuno aukštupį pritaikyti navigacijai. Pabaltijo baseino kelių valdyba nuo navigacijos pradžios siūnia plaukiojimo vagai išvairyti ir pagilinti žememes, pakeltamuosius kranus, o be to, sprogdintų grupes.

Ruošiamas seklaus plaukiojimo laivynas. Vyriausio inžinieriaus drg. Ivenovo vadovaujama specialistų grupė baigė ruošti seklaus plaukiojimo 150 jėgų motorinio garlatvio projektą.

Artimiausiais metais numatoma plačiai panaudoti Nemuno aukštupį latvų plaukiojimui. Nemunas taps svarbia vandens magistraite, jungiančia Lietuvą su Baltarusija ir Kaliningrado sritimi. (ELTA).

Irengiamas centrinio telegrafo salės

Centriniame Vilniaus telegrafe baigiamas įrengti dvi salės lankytojams. Pirmoje salėje veiks pašto agentūra, taupomoji kasa, telegramų priėmimo punktas, spaudos kioskas. Pasikėlė plačias laiptais į antrą aukštą, vilniečiai peteks į tarp miestinių telefonų pasikalbėjimų salę, kurią sudarys didelis laukiamasis bei telefono kioskų eilės.

Abi salės turės gražią išvaizdą: jų grindys iškiotos teracinėmis plytelėmis, lubos meniška papuoštos. Iškabinama elektriniai laikrodžiai, įrengiama transportinė juosta, kuri telegramas iš pirmo aukšto bus pateikiamos į trečią aukštą esantį aparatūros skyrį.

Tarybų Lietuvos jaunimas ruošiasi garbingai sutikti VLKJS XI suvažiavimą. Jaunoji Vilniaus „Zalgirio“ staklių gamyklos darbininkė P. Usova, dirbama prie 2 šilvimo staklių, kasdien gamyko užduoti 200–220 procentų. Nuotraukoje: P. Usova prie darbo.

Nuotrauka Meinerto

ELTOS fotokronika.

PRIEŠAKINĖ TEHNIKA LIETUVOS KAIME

Vilniaus stotij atvyko gelektiniai gavo 5 elektros stotis. Žinkelio platformos su naujais Per kelis pastaruosius mėnesius pakrovimo mechanizmais; iš jėms buvo pateikta 19) elektikla jte buvo pristatyti eilei tatometorių, didelis kiekis metalo rybiųjų akių — Troškunų apdirbimo staklių, melžimo automatai (Anykščių apskr.), Šaičininkų tomataų ir t. t. (Vilniaus apskr.), Naredavos (Kauno apskr.) ir kitiešms. Pakrovimo mechanizmai turi vaigonetes, kurios mechaniku būdu bėgiais keliamos į viršų. Jų pagalba gali būti kraunami grūdai, pašaras ir kita. Pakrovimo įrenginiai pagaminati Kuibišovo mechaninėje gamykloje.

Artėjant sėjos kampanijai, iš broliškųjų respublikų atsistatęs kelios partijos traktorių penkiasvagių plūgų, lėkštinių akėčių ir sėjamųjų mašinų. Šmetel bus žymiai papildytas respublikos kombainų parkas.

Tarybinuose ūkiuose atstauda vis daugiau priešakinės tarpusavio mechaninės gamybos. Paskutiniu metu tarybiniai rybinės technikos.

DAUGIAU DĖMESIO RUSŲ KALBOS DĖSTYMUI

Gilintis į pasiruošimo pavasario sėjai eiga

Broliškių tarybinių tautų šeimose mums pasidarė priemonės visos pažangiausio tarybinio mokslo versmės. Turint omenyje, kad kurliant tarybinį mokslą, kultūrą svarbus vaidmuo priklauso didžiąjai rusų tautai, tad būtina sąlyga tarybinei kultūrai pažinti ir mokslo bei literatūros laimėjimams įsivirti — geras rusų kalbos mokėjimas.

Rusų kalba parašyti didžiųjų geaijų Lezino ir Stalino kūriniai. Rusų kalba parašyti Makjovskio, Šolochovo, A. Tolstojaus, Fadiejevo ir daugybės kitų tarybinės literatūros kūrinių. Rusų kalba naudojamesi tarpusavio bendradarbiavimui tarp broliškių tarybinių tautų. Rusų kalba — tai broliškuo kalba. Tad stekiant, kad mūsų jaunoji karta — moksleivija turėtų platų tarybinį akiratį, reikia tinkamai pastatyti rusų kalbos mokymą tiek pradžios, tiek vidurinės mokyklose. Rusų kalba dėstoma, bet ar jos dėstymo lygis yra pakankamas, kad mokiniai iš tikrųjų galėtų tinkamai ją išmokti ir, baigę mokyklą, bent patenkinamai ją vartoti kasdieniniame gyvenime?

Praktikoje dauguma iš mūsų linik, desant kalbą, naudoti griežtųjų mokslų metodus. Turimi pasakyti, kad taip perduodama kita kalba mokiniams lieka sausais dalyku. Nekaibant apie rusų kalbos gramatikos pamokas, skaitymo bei literatūros pamokas daugumoje pravedamos be būtino metodo tiek turinio, tiek politinio — išejimo lygio atžvilgiais.

Reikiamai supažindinus mokinius su rusų kalbos fonetika, skaitymo technika ir einant prie pačios kalbos mokymosi, nėra reikalo iš karto mokinius apkrauti žodžių bagažu ir reikalsuti iš jų tų žodžių iškalimo ir beprasmiško vertimo į gimtąją kalbą. Žodžiai turi būti

įsavinami ne teoriškai, bet praktiškai — juos įsavinant per gyvus pašnekėjus, o tam reikalinga sudaryti tinkamą mokinų nuotaiką ir į darbą jungti visą klasę. Kolektyvinis darbas visuomet atneša geresnių rezultatų, nes mokiniai įgauna laisvą, savarankišką darbo nuotaiką, juose kyla moras pasireikšti, varžytis.

Dėstant rusų kalbą laike pamokos patartina nesinaudėti gimtąja kalba net nesisižvelgiant į mokinių stiprumą juose, nes tuo mes išugdysim mokinių orientaciją, turinšim jų žodžių lobyną ir, automatiškai nurodydami žodžių kirčio vietas, stiprinšim tarmės įsivainimą.

Mokinių įausme nuotaiką pakelsim jeigu nesinsudoshim hronologine vadovėlio tvarka. Visur ir visuomet reikalinga pagauti laiko momentą. Todėl būtina iš anksto numatyti pamokos turinį, suderinti jį su laiko momentu ir paruošti iš anksto darbo planą su reikiama lektūra sau ir perduodama pagalbine medžiaga mokiniui.

Pasiekę tinkamų rezultatų gyvojo kalboje, prie nam prie rusų literatūrinės kalbos. Čia mes susiduriame su neišsėjamu rusų kalbos žodynu ir turtinga, graži, aiškiu stiliumi rusų literatūrine kalba. Dauguma mūsų dėstytojų pasitenkina tuo ir apsisoja prie eilraščių, apysakų ir pasakų tekstinės medžiagos, bet nepanaudoja mokslinio — politinio teksto literatūros, kuri supažindintų mokinius su politinių bei mokslinių veikalų kalba ir kartu prisidėtų prie mokinių ideologinio — politinio auklėjimo.

Mūsų apskrities mokyklos turi rimtai pasitikrinti kaip vyksta rusų kalbos dėstymas ir energingai pašalinti trūkumus, kurie trukdo pastatyti rusų kalbos dėstymą į atitinkamą lygį.

J. PRANCKŪNAS,
Kraštų prad. m-los vedėjas

Žymiai sustiprėjo mano vadovaujamos klubo — skaityklos veikla perėkėlus į naujas, tinkamas darbu patalpas. Lankytojų skaičius kasdien dabar siekia 40—50 žmonių. Čia su lankytojais praktikuoju garsinį laikraščių skaitymą, pravedamos paskaitos sanitarinio švietimo, kolektyvinių akių stovybos ir kitais klausimais. Paskaitų pravedimas praktikuojamas ir ruošiamuose visuomenė vakaruose. Mūsų rimčiausias dėmesys pastaruoju metu yra atkreiptas į kaimyninių apylinkių žemdirbių tinkamą pasiruošimą pavasario sėjai.

Klubo — skaityklos veiklos

plėtime dalyvauja komjaunonai ir aktyvas. Nenuostabu tad, kad juodupiečiai vis labiau domiasi savo klubu — skaitykla kaip vienu iš rimčiausių kultūros — švietimo židinių. Ypač didelį kultūrinį — šviečiamąjį darbą atlieka sudarytos prie klubo — skaityklos Tarybos nariai — paskaitininkų grupės dalyviai, kaip, pav., vietos progimnazijos direktorius drg. Byra, mokytojas Pupiulis ir kt., kurių pravedamoms aktualioms paskaitoms darbo žmonės rodo gana didelį susidomėjimą.

Leidžiamame sienlaikraštyje „Tikruoju keltu“ gvildenami einamojo mėto svarbiausi už-

daviniai, duodama kronikinių žinių iš vietos gyvenimo. Todėl jis mielai lankytojų skaitomas.

Nemažą parąvą suteikia partijos valstiaus k-to sekretorius drg. Parulskis klubo — skaityklos darbo planų sudaryme, praktiškais patarimais ir nurodymais.

Pastaruoju metu jau suorganizuotas iš vietos jaunimo drammos ratelis. Tai duos galimybę dar labiau išplėsti mano vadovaujamos kultūrinės įstaigos darbą.

GUZAITĖ GENOVAITĖ,
Juodupės m. klubo — skaityklos vedėja

Nuolat plėsti kolektyvinių ūkių propagandą

Viešu iš svarbiausių darbo barų laikau kolektyvinių ūkių propagavimo klausimą. Į tai ir yra sutelktas didžiausias mano dėmesys. Tam tikslui gan dažnai įvyksta klube — skaitykloje susirinkimai, kuriuose skaitlingai dalyvauja darbo valstiečiai ir jau įsikūrusių kolektyvinių ūkių „Aušra“ ir „Laimė“ nariai. Be to, mokytojas Mulvinas kartą į savaitę su darbo valstiečiais daro užsėdimus žemės ūkio artelių įstatams nagrinėti.

Klubo — skaityklos Taryba iš 7 žmonių, leidžiamas sienlaikraštis „Oauškiečių garsas“, mano saviveiklos ratelis, apylinkės vykd. k-to pirmininko drg. Laurinavičiaus parąva, — visa tai gana teigiamai atsiliepią į pravedamo darbo sustiprinimą. Valstiečiai labai domisi pravedamomis paskaitomis, atėlia paklausyti per radiją perduodamų žinių, palošt šachmatais ir pan. Klube — skaitykloje ne tik propaguojama kolektyvinių ūkių stovyba, bet

susirinkusiems yra laikomos ir kitokio turinio paskaitos. Taip, pav., vietos pioninės technologas Vaškėlis daro pranešimus agronominėmis, ypač gyvulininkystės srities temomis. Tuo suteikiama nemaža patarimų apylinkės žemdirbiams keliant į aukštesnį lygį žemės ūkį.

Klubas — skaitykla stengsis ateiityje dar labiau pagyvinti, pajavrinti savo darbą.

KELIUOTIS ANTANAS,
Onuškio klubo — skaityklos vedėjas

Tarybų šalyje tinkančiai moterų sėkmingai įvykdo liaudies tėsėjų ir liaudies tarėjų didelį ir kilnų darbą.

Nuotraukos: (iš kairės į dešinę) Maskvos miesto teismo kolegijos narys Ana Glubokvskaja ir liaudies tarėjas Olga Visockaja.

Foto D. Černovo

TASS'o spaudos kišė.

DIDŽIAUSIAS FIZIOLOGAS PASAULYJE

1941 metų lapkričio 6 dieną Josifas Visarionovičius Stalinas šalia kitų didžiųjų rusų kultūros veikėjų vardų paminėjo ir didžiausio pasaulio fiziologo, žmogaus, atidengusio tūkstantmetinę paslaptį, gaubusią visa, kas buvo susiję su žmogaus smegenų veikla, Ivano Pavlovo vardą.

Šimtmečiais vyravo pažiūra į smegenų veiklą, kaip į kažką paslaptinę, kurio negalima taip tyrinėti, kaip visus kitus kūno organus.

Pavlovas buvo pirmasis mokslininkas pasaulyje, kuris, naudodamasis savo galingais tyrimo metodais, paneigė tą klaidingą pažiūrą, ryžtingai įsibrovė į paslaptinę žmogaus sąmonės sritį ir nurodė medžiaginę bazę aukščiausios nervų veiklos desniams pažinti.

Pirmasis mokslinis Pavlovo tyrimas pareikalavo iš jo beveik 20 gyvenimo metų. To rezultate gimė naujas mokslas apie virškinimą. 8 paskaitos, skaitytos Peterburge 1896 metais apie virškinamųjų liaukų reikšį, išgarsino Pavlovą visame pasaulyje.

Daugelio šalių mokslininkai tyrinėjo virškinamąsias liaukas. Dešimtyje laboratorijų buvo nutildijojama virškinimo orga-

nų veikla. Viskas pasirodė nuostabiai pritaikinta tam, kad virškinamųjų sulčių apdirbtas maistas virėtų paprastomis medžiagomis, kurios persisunkia pro žarnų steneles į kraują. Gyvasis organizmas priminė fabriką, kur įvairiems reaktyvams veikiant, vyksta nuostabūs pasikeitimai. Pavlovas užsibrėžė uždavinį — prasiekverbti į tą nuostabią fabriką, nesuardžius jo normalaus darbo.

Tai buvo labai sunkus uždavinys. Mokslas apie gyvybę — fiziologija — tuo ir skiriasi nuo kitų mokslų, kad tenka eksperimentuoti su gyvais organizmais, o ne lavonais. Tuo tikslu mokslininkai dažnai grieždavosi atštraus, bet anapult netobulo vadinamojo vivisektojos metodo: jie perplaudavo gyvulo pilvą ir žiūrėdavo, kaip veikia jo vidaus organai.

Pavlovas atmetė tą metodą. Jis surado būdą, kaip nutiesti kelią į slaptynes, kur vyksta nuostabūs maisto pasikeitimai, neardant virškinamojo proceso. Tam tikslui jis padarė bandymą, kurį vienas iš Europos mokslo atstovų pavadino gražiausiu XIX-jo šimtmečio bandymu. Jis ir paskatino Pavlovą pradėti tyrinėti galvos smetudijojama virškinimo orga-

Tai buvo chirurginės technikos stebukas. Perpiovės šunio odą ir raumenis, Pavlovas pasiekė jo skilvį, padarė jame fistulą ir įstatė sidabrinį vamzdelį. Pro tą vamzdelį tekejė skilvie sultys ir jas tyrinėjant buvo galima spręsti apie virškinamąjį procesą. Kartu su fistula šunim buvo pripiauta stemplė ir jos galai prisistiti prie žaizdos kraštų ant kaklo. Operacija buvo daroma lygtai taip atsargiai, kaip ir žmogui.

Tokiu būdu operuotas šuo negalėjo misti įprastu būdu: kiek jis beestų, nė vienas maisto gabalas nepatekdavo į skilvį. Visas maistas išskriedavo lauk pro perpliautą stemplę.

Tačiau tokio tarlamo „maitinimo“ metu ir net praslinkus valandai po jo, iš vamzdelio, kuris buvo įstatytas į fistulinę skilvio angą, tekėdavo grynos sultys. Tai atrodė neįmanoma. Kokių gi būdu maistas, nepatekdamas į skilvį, sukella skilvio sulčių išsiskyrimą? Kas tai per reiškinys? Kaip jis įvyksta?

Norėdamas rasti atsakymą į tą klausimą, Pavlovas pradėjo tyrinėti seilių liaukas. Šį kartą jis panaudojo seilių fistulą ir tokiu būdu gavo galimybę stebėti, kaip išsiskirba seilė dedant maistą. Pasirodė, kad ant įvairių maisto rūšių teka įvairūs seilių kiekis, ir tos seilės yra įvairios cheminės sudėties. Tai yra įgimtas seilių tekejimo ref-

leksas, kurį Pavlovas pavadino maisto virškinamąjį kanalą. Pa besąlyginu. Tokių įgimtų, besąlyginių refleksų pas žmogų ir gyvulių yra labai daug. Pavyzdžiui, prisilietus prie naujgimto lėpy, jis daro žindomąjį judesį. Žmogus nesąmoningai užmerkia akis, jei koks šapelis patenka į akį, jis atitraukia ranką, kai ją bado ir taip toliau. Tai yra tipiški, įgimti, besąlyginiai refleksai.

Tęsdamas bandymus, Pavlovas pastebėjo, kad seilės iš šuns fistulos išsiskiria ne tik tada, kai maistas patenka į burną, bet ir tada, kai šuo tik pamato maistą ar net jei girdi skambant indus, iš kurių jis paprastai maitinamas.

Atrodė, kad tame netko naujo ir nuostabaus aebuvo. Kiekvienas mūsų gerai žino, kad, matydami skanų maistą ar jusdamy jo kvapą, mums „seilės varva“. Kartais vien tik kalbos apie otrinę ar rūktų obuolių sukella smarkesni seilių varvėjimą. Bet šis faktas, į kurį mokslininkai neatkreipė tinkamo dėmesio, ir paskatino Pavlovą ištirti vieną sudėtingiausių ir įdomiausių organizmo veiklos rūšių — aukščiausią jo nervų veiklą.

Pavlovas pastebėjo, kad seilių varvėjimo refleksas į kurią maisto rūšį, į indų skambesį žymiai skiriasi nuo refleksų, kuriuos mokslininkai paprastai tyrinėjo maistui patekus į

maisto virškinamąjį kanalą. Pa grindinis skirtumas buvo tas, kad refleksas į maisto išvaizdą ir kvapą nėra įgimtas. Jis išsiskirba pas gyvulius gyvenime patyrimo rezultate. Jam susidaryti reikalingos tam tikros sąlygos, be kurių jis negalėtų atsirasti. Jei šuo niekad negautų maisto po skambėjimo indų, iš kurių jį maitina, jam niekad neatsirasyt seilių išsiskyrimo refleksas į tą skambėjimą.

Tuos naujus refleksus, kurie įgyjami ir išsiskirba per visą gyvulo gyvenimą, Pavlovas pavadino sąlyginiais refleksais. Jie yra nepastovūs ir įnoringi, gali atsirasti ir po kurio laiko išnykti. Jei vieną ar kelis kartus maisto signalas — indų skambesys — suskambės be reikalo, tai yra po jo šuo negaus maisto, seilių išsiskiriamasis refleksas užges (išnyks).

Pavlovas parodė, kad sąlyginiai refleksas skiriasi nuo besąlyginiu tuo, kad jis turi kitą kelią į nervų sistemą: sąlyginio refleksko kelias būtinai eina pro galvos smegenų žievę. Mokslininkas padarė tokį bandymą: operatyviniu keltu jis išplėvė šunui galvos smegenų žievę, ir tuojau pat išnyko sąlyginiai refleksai, kurie daugiau nebeatsirado.

Taip buvo įtikinama įrodyta, kad visi gyvulių pročiai, visi paprastai yra sąlyginiai refleksai, susiję su aukščiausiu

Po 18 paršų iš kiekvienos kiaulės

Kiaulininkystės fermoje dirbu trečius metus. Savo žinioje visuomet turiu įvairaus amžiaus 50-60 šit, kiauliu, kurios visos yra sveikos, gerame kūno stovyje. Ypač priežiūros ir šėrimo metu daug dėmesio kreipiu į paršin-gas kiaules ir mažus paršus, nes nuo to pareina visos toli-mesnis kiaulių vystymasis.

Kiaulidėje palaikau visuomet švarą, mėšią kasdieną išvalau, lo-

visu plaušu, kiaules šeriu visuomet vienu laiku. Pašarų duokles kiekvienai grupai sudarau pri-silaktydama zootechniko nuro-dymų.

Šiais metais įsipareigoju iš kiekvienos motininės kiaulės vidutiniškai gauti ir išauginti nemažiau kaip po 18 paršų.

JADVGA ALEKSIEJŪTĖ,
Rokiškio taryb. ūkio centr. skyriaus kiaulių šerikė

Įtartinos išlaidos

Nežinrnt j tai, kad daugelis apskrities įmonių bei dirbtuvių sėkmingai kovoja dėl viršum-planinio pelno, tačiau Rokiškio invalidių artelė „Paryžiaus Komuna“ vis labiau lenda į įt-skolinimą. Pasitūrėjus vien tik j 1948 metų balaną, pamatys-me, kad minėtoji artelė 1948 metus baigė su 27.000 rub. įt-skolinimu. Vien tik artelei pri-klausanti kirpykla per 1948 me-tus davė 39.000 rb. nuostolių. Artelei priklausančios įmonės nesistotai apdengiami keista skraiste — „kitų cecho išlaidų“

vardu. Prisdengdamos šiomis neaiškėmis „išlaidomis“, dideli įt-skolinimų turėję ir bat-stuvių bei šaltkalvių dirbtuves, Tenka pastebėti, kad „Paryžiaus Komuna“ arteleje iš viso dirba 10 darbininkų, o administracijos personalo priskaitoma „tik“ 6 žmonės su drg. Karpeiktau prie-šakyje. Arteleis „Paryžiaus Komuna“ vedėjas drg. Karpeikinas daugiausia dykinėja, negu už-siminėja sąrašes gamybos iš-plėtimu, finansinės padėties pa-gerinimu.

Kokios gi galėtų būti vadi-namosios „kitos cecho išlai-dos“ tokiose dirbtuvėse, ku-riose dirba po 2-3 darbuoto-ju? Ypatinai, visų pirmausia, krenta į akis artelei priklausan-ti kirpykla, kuri vadinamoma „kitoms cecho išlaidoms“ su-naudojo 18.900 rublių. Šią su-mą panaudojus, galima buvo įrengti kirpyklą, kuri galėtų ap-tarnauti iškart apie 20 žmonių, tačiau išleisti pinigai visiškai nebuvo tam panaudoti, o lėšos „ukeliavo“ nežinoma krypti-mi.

Atitinkamoms organizacijoms būlina žvilgtelti į invalidių arte-leis „Paryžiaus Komuna“ veiklą ir įsigilinti į visas tas va-dinamąsias įtartinas „kitas ce-cho išlaidas“, užtikrinti, kad ši artele dirbtų pelningai.

P. Jurėnas

iš nepaskelbtų laišku redakcijai

Redakcija gavo laiška, kuria-me rašoma apie eilę neleistinų reiškinų, esančių Rokiškio val-sčiaus Steponių mokykloje. Korespondencijoje nurodoma, jog šios mokyklos mokytoja G. Vesčiūnaitė pamokų pertraukas dero labai ilgai, ji nepravėdė nė vieno susirinkimo su moki-nių tėvais, pačiose patalpose pilna dulkių, netvarkos.

Redakcija apie tai užklausė apskr. Liaudies švietimo sk. vedėją drg. Chmelevskį, kuris pranešė, kad mokytojos Vesčiūnaitės nerūpestingas atsiėsi-mas į savo pareigas turi pa-grindoti ir kad jai duotas griež-tas įspėjimas bei konkretūs nu-rodymai esančiai padėčiai iš-taisyti.

Drg. P. Breikys savo korespon-dencijoje praneša, kad Lukšų apylin-kėje (Rokiškio valsčius) pradėjo veikti beraišiams ir mažaraišiams kursai. Juos lanko 10 žmonių.

— Obelių Kultūros namų aplankė Rokiškio Kultūros namų meno savi-veiklos dramos ratelis, — rašo savo laiška drg. M. Antanavičius. — Čia buvo pastatyta B. Dauguvičio 3 veik-iu drama „Uždavyns“.

Apie Panemunio valsčiaus Vilkūių pradinės mokyklos mokytoju J. Kur-pytės ir B. Kiliaugaitės suorganizuotą kaimo jaunimo saviveiklos ratelį rašo drg. A. Paberžis. Autorius nurodo, kad šis saviveiklos ratelis per pastaruosius 3 mėnesius suruošė 2 vakarus su pro-gramomis. Neseniai suruošėme vakarą, apat scenos vartzdėlio, buvo padėkla-muota eilėraščių, pašoktas balietas „Naktis“. Scenoje gerai pasirodė drg. drg. Lisauskaitė, Kyselis ir kt. Prieš programos pradžia buvo laikyta pa-skaita „Darbialeis kolektyviniame ūkyje“.

Apie savanoriškos draugijos armijai romi natų susirinkimą Obelių gimna-zijoje rašo J. Klevas. Jame dalyvavo DOSARMO apskrities k-to pirminin-kas drg. Nogovienas ir instruktorius drg. Maciūskas. Jie davė eilę nuro-dymų dėl šios organizacijos veiklos išplėtimo gimnazijoje.

Drg. J. Baranaukas rašo, jog Alek-sandravėles valsčiaus Kraštų apylinkės klube — skaitykloje pasireikiia be-tvarkė, pati klubas — skaitykla dažnai būna uždėra, lankytojai negali patekti į vidų. Autorius kreipia Aleksandravėlės valsčiaus vykdomojo komiteto dėmesį į šiuos reiškinus, kurie artimiausiu metu turi būti pašalinti. Autorius nurodo, jog valsčiaus vadovai turi dažniau kontroliuoti klubų — skaityklių darbą, jų vedėjams teikti rimtą, konkrečią paramą.

Redakcijoje gautame laiška rašoma, jog Rokiškio komercinėje arbatinėje yra dar tebespasireikiia įvairių trūkumų, pilietiai blogai aptarnaujami, večiarni gauti nemaža laiko, kasiniokė Kalpo-kiene užsiminėja pašaliniais reikalais. Šiuo reikalu redakcijai užklauias apskrities Prekybos skyrių, juo vedėjas drg. Kavolūtkas pranešė, kad korespondencijoje išskirti faktai atitun-ka tikrovę ir jog komercinės arbatinės kasiniokė Kalpokienė atleista iš einamųjų pareigų.

Mano pastangos

Jau ketvirtį metų, kaip dir-bu Kaziškio skyriuje gyvuli-ninkystės brigadoje, eidama melžėjos pareigas. Man pavesta grupė karvių, kurias visuomet aš melžiu. Nė viena iš man pavestų karvių nėra sigursi teš-mens liga, o tas kaip tik tei-giamai veikia į pieno kokybę. Visuomet prieš melžimą švariai nuplauau karvių tešmenis, nu-šluostau, o po melžimo atlieku tešmens masažą. Melžiu prisilai-

kydama visų melžimo taisyklių.

Tam, kad pilnai išvysčius ir pakėlus gyvulių produktingumą, stengiuos suteikti pašlas ge-riausias priežiūros, laikymo ir šėrimo sąlygas. Aš įsipareigo-jau iš kiekvienos karvės pri-mežti nemažiau kaip po 2800 kg pieno.

ELENA RATKAITĖ,
Rokiškio taryb. ūkio Kaziškio skyriaus karvių melžėja

Stalingrado srities Novo — Anens-kajos rajono Deminskajos MTS. So-cialistinio Darbo Didvyriai: (iš kairės į dešinę) MIS vyr. mechanikas S. S. Andriejevas, MTS direktorius P. Z. Giustkovas ir MTS vyr. agronomas M. T. Žulinskis. Socialistinio Darbo Didvyrio vardai TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įstau suteikti už rugių derliaus išauginimą aptar-naujančiuose kolektyviniuose ūkiuose po 22,3 dv. centn. iš ha 611,5 ha plote.

Foto M. Jurjevo
TASS'o spaudos kišė.

servų centrų veikla. Tio central-izma visiškai atsiąkia vietą gal-vos smegenyse.

Leningrade, eksperimentinės medicinos institute yra pastatas, primenantis bokštą. Tai yra la-boratorija darbu su sąlyginiais refleksais. Laboratorija pastaty-ta pagal Pavlovo sumanymą. Bokšto viduje yra patalpos eks-perimentiniams gyvuliams. Jos atrodo kaip didžiulės nedega-mos splantos. Storos masyvios durys ir sienos nepraleidžia iš lauko nė mažiausio garso. Tai yra „lytos bokštas“.

Kameros viduje yra staklės, j kurias įstatomas tyrinėjamas šuo, įvairiaspalvės elektros lem-putės, garų signalai. Eksperi-mentorius stebi šunį pro langą kameros sienoje. Sėlių išsisky-rimą (varvėjimą) registruoja sudėtingi prietaisai. Čia gautos tiksliausios žinios apie tai, kaip sąlyginiai refleksai atsiran-da, susitriję ir išnyksta (už-gęsta).

Mes jau sakėme, kad vieno ar kito erzinotojo pagalba gauti refleksai išnyksta, jei jį nesu-estiprinami kartojant suerzintimą. Jei erzinotojas buvo šviesa, tai sėlės gausiai varva, įjungus elektros lemputę. Bet juo toliau tęsti bandymą, juo mažiau sėlių išsiskiria per fistulą. Ref-leksas užgeso, sustojo.

Reflekso stabdymas yra svarbiausia smegenų apsaugos savy-bė, iš tikrųjų, jei sąlyginiai

refleksai pasiiktų visam laikui, mūsų smegenyse išliktų daugybė bereikalingų reakcijų. Pa-vyzdžiui, sėlės nuolat varvėtų, nes su maisto procesu pas mus yra susiję daugybė įvairiausių prisiminimų, išorinių sąlygų. Stabdymas pašalina tuos jau nebereikalingus sąlyginius ref-leksus.

Remdamasis savo genialiais bandymais stabdant sąlyginius refleksus, Pavlovas pirmą kartą atsakė į klausimą — „Kas tai yra miegas?“ Šiam dalykui pa-dėjo toks atsitiktimas. Vieno bandymo metu, kai indai skam-bėjo, o su maistu pavėlavo, šuo, nors ir buvo silkanas, stipriai užnigo staklėse. Dėl gilių ir ilgamečių tokių ir panašių įvy-kių tyrimo Pavlovas priėjo iš-vidas, kad kai sąlyginis erzino-tojas ligai veikia organizmą (sakysim, indų skambėjimas), smegenys priešinasi. Tas prie-šinimasis išsėmia smegenis, atsiranda saugojamoji reakcija — stabdymo procesas. Jis api-ma visus smegenų barus. Tai ir yra miegas.

Moksias apie vidinai stabdy-mo vaidmenį padeda tyrinėti ir gydyti psichines ligas. Dae-gumas jų yra stabdymo procesų pakrikimas. Nesąmoningos kalbos, nepažaboti veiksmai, keisti psichiniai ligoniu judesiai — visa tai yra vidinio stabdy-mo nesulaukiami sąlyginiai ref-leksai. Pavlovo sudarytoji teo-

rija įgalina eilėje atvejų grą-žinti organizmui vidinio stab-dymo sugebėjimą, suteikia vil-tį, kad anksčiau ar vėliau psi-ehinės ligos bus įveiktos.

Pavlovo darbai apie sąlygi-nius refleksus dabar vartojami ne tik medicinoje, bet ir įvai-riose liaudies ūkio šakose. Štai vienas pavyzdys. Dar Dar-vinas nustatė, kad bitės neį-stengia apdukinati raudonųjų dobilių. Bitininkai manė, kad bičių snapelė yra per trumpas ir jis negali pasiekti nektaro dobilio žiedo gilumoje. Tą tei-ginį paneigė tarybiniai mokli-ninkai Gubinas ir Smaragdova. Jie pradėjo bandyti pasiekti, kad bitėms susidarytų naujas įprotis — skristi ant dobilių žie-dų. Tam tikslui jie užpylė ant raudonųjų dobilių cukraus siru-pą, pastatė jį į avilį ir neleido bitėms skristi iš avilio. Po ke-lių tūkonių maitinimo dienų do-bilių kvapas dėl bičių smegenų veiklos taip glaudžiai susijo su saldžiu maistu, kad jis joms tapo ekanaus maisto signalu. Bitėms susidarė sąlyginis ref-leksas į dobilių kvapą. Atida-rius avilį, bitės išskrido, greit surado dobilių žiedus ir juos apdukinė. Snapelio ligis pasiro-dė pakankamas, turėjęs ne-didelių pastangų pasiekti dobilių nektarą, bet kaip tik tų pastan-gų uždėjo šimtai tūkstančių bi-čių kartų.

1936 metų vasario 27 dieną Pavlovas mirė. Atsitiktinai gri-

pas nuvarė į kapus geležinės sveikatos žmogų, kurš, būda-mas 85 metų amžiaus, buvo išsaugojęs visas savo kūrybines jėgas.

Pavlovas derine mokslininko teoretiko kūryba su dideliu patri-otizmu. „Visą savo gyvenim-ą, — sakė didysis mokslinin-kas, — aš stengiausi savo moks-lo žiniomis patarnauti mane pagimdžiusios ir išauklėjusios rusų tautos šlovei bei jos geram vardu!“

Jis karštai mylėjo savo šalį ir jautriai atsiliepdavo į jos džiaugsmus bei vargas. Sun-kišiais metais, kai Rusija pralai-mėjo karą Toltmuosiuose Ry-tuose 1905 metais, Pavlovas karčiai kaibėjo: „Ne, tik revoliucija gali išgelbėti Rusiją. Vyriausybė, atvedusi šalį į to-kią gėdą, turi būti nuversta!“

Pirmajame Rusijos fiziologų suvažiavime jis karštai sveiki-no Spalio revoliucijos laimėji-mą. Kai baltagvardiečių laikraš-čio korespondentas paprašė Pavlovą, kuris tranzitu buvo sustojęs Paryžiuje, duoti in-terviu apie Tarybų Sąjungą, jis jam atsakė: „Už mano Tė-vynės ribų aš apie ją nepasa-koju“. Į vieno iš dalyvavusiųjų pastabą, kad mokslas negali turėti tėvynės, Pavlovas atsa-kė: „Mokslas neturi tėvynės, bet mokslininkas ją turi turė-ti“.

Aistringai mylėdamas mokslą, gyvendamas tik jo interesais,

Pavlovas, neligai prieš miršį, parodė savo garų jį laiška jau-nimui:

„Ką aš norėčiau palinkėti mano tėvynės jaunimui, pasi-aukojusiam mokslui? Pirmiausia — nuoseklumo. Apie tą svarbiausią sąlygą vaisingam moksliniam darbu aš niekad negaliu kalbėti nesijaudindamas. Nuoseklumas, nuoseklu-mas ir nuoseklumas. Nuo pat savo darbo pradžios prisipratin-kite prie griežto nuoseklumo kaupiant žinias...“

Antra — kuklumas. Niekad nemanykite, kad jau viską ži-note...“

Trečia — aistra. Atsiminkite, kad mokslas reikalauja iš žo-gaus visą jo gyvenimo. Ir jūs turėtumėte du gyvenimus (jei jūs gyvenumėte du kartus), tai ir jų neužtektų. Moksias reikalauja iš žmogaus didelio įtempimo ir didžios atla-ros...“

Mūsų tėvynė atveria mokslininkams dides erdves ir, rei-kiama pripažinti, mokslas mūsų šalyje dosniai įvedamas į gyve-nimą. Dosniai ligi paskutinių ribų...“

Šie didžiojo mūsų Tėvynės mokslininko ir patrioto žodžiai tarnauja devizu (šūkiu) moks-lui pasišventusiam mūsų jaunimui. Jie aukso raldėmis įrašyti Tarybų Sąjungos Moks-lų Akademijos posėdžių salė-jė.

Londono pasitarime dėl Austrijos sutarties

LONDONAS, II. 24 d. (TASS). Vasario mėn. 24 d. posėdyje užsienio reikalų ministrų pavaduotojai Austrijos sutarčiai išklauzė Jugoslavijos atstovą — užsienio reikalų ministro pavaduotoją Beblerį. Išdėdėsiu Jugoslavijos vyriausybės pažinimą Jugoslaviją dominančiais Austrijos sutarties klausimais. Jugoslavijos atstovas nurodė, jog Jugoslavija suinteresuota sureguliuoti visų ginčijamų klausimų, liečiančių Austrijos sutartį, stekiant sukurti tvirtą bazę sutarimui pasiekti.

Bebleris pasakė, kad Jugoslavijos vyriausybė pasirėngusi sutikti su kompromisiniu nutarimu, kuris, bendrai imant, suvedamas į štai ką:

1. Austrijos — Jugoslavijos esamos sienos ištaisymas Jugoslavijos naudai. Šis ištaisymas bus apibrėžtas atelityje kompromisiniu pasitūlymo baime.
2. Suteikimas politinės, ekonominės ir kultūrinės autonomijos tai Slovėnų Korintijos daliai, kuri pasilieka Austrijos respublikos sudėtyje.
3. Austrijos esminių reparacijų sumokėjimas Jugoslavijai.
4. Suteikimas garantijos dėl teisių chorvatų ir slovėnų mažumų, gyvenančių Austrijoje už būsimos autonominės teritorijos ribų.

Bebleris pridūrė, kad Jugoslavijos reikalavimų kitais Austrijos sutarties klausimais neliečia aukščiausiai minėti keturi pasitūlymai ir tokiu būdu jie pasilieka galioti tuo pavidalu, kaip jie buvo anksčiau patiekti.

Sekančiame posėdyje, kuris įvyks vasario mėn. 28 d., pavaduotojai išklauzės Austrijos atstovą Jugoslavijos delegacijos šiaudien išdėstytais klausimais. (ELTA).

Olandijos ir Indonezijos jaunimo solidarumo mitingas

HAGA, II. 25 d. (TASS). Amsterdame įvyko gausus jaunimo mitingas. Kalbėdamas Olandijos jaunimo pažangiosios sąjungos vardu, tos sąjungos atstovas Luitinkas pareiškė:

„Mes jaučiame karštą solidarumo jausmą Indonezijos jaunimui ir pažadame teikti jam visokeriopą pagalbą jo kovoje. Mes tikime, kad kolonizatorių jėgos, pagaliau, pralaimės“.

Kalbėdamas Indonezijos jau-

nimo vardu, žinomas žurnalistas Pratomo pareiškė: „Mes kovosime iki visiškos pergalės dėl indoneziečių tautos laisvės. Mes dėvojame jums už pagalbą kovoje prieš Olandijos imperalistus“.

Mitingo olandyviai pasitūbę telegramą Olandijos vyriausybei, kurioje reikalaujama nedelsiant nutraukti karą prieš indoneziečių tautą, paleisti politinius kalinčius ir atsaukti olandų kariuomenę iš Indonezijos. (ELTA).

Anglija rengiasi paversti Kiprą karine baze

LONDONAS, II. 25 d. (TASS). Graikijos komunistų partijos politinio biuro narys Joanidis iškelia aiškėn laikraštyje „Delli Uorker“ Anglijos vyriausybės pasitūšimą paversti Kiprą karine baze. Jis priminė, kad perėitų metų rugpjūčio mėn. Kipro gubernatorių paleido steigiamąjį susirinkimą, o po dviejų mėnesių sala tapo Anglijos kariuonių oro pajėgų štabo Artimuosiuose Rytuose bazine. „Nuo to laiko vykdomi darbai Kiprui paversti karine baze“.

Joanidis rašo, jog „Akeli“ (pažangioji Kipro darbu žmonių partija) partijos vadovaujama darbininkų klasė priešinosi priemonėms, vykdomoms stekiant sukurti Kipre diktatorių režimą ir paversti salą karine baze. „Aišku, kad leiboristinė vyriausybė pradėjo vykdyti politiką, stekiančią nuslopinti Kipro darbininkų klasę ir pažangųjų organizacijų sąjūdį. Ji vadovaujasi stekimu paversti Kiprą imperijos karine baze, nukreipta prieš Tarybų Sąjungą“.

Trumpai

— Visame Irake vyksta neramumai ir demonstracijos. Gyventojai smarkiai suminėjami. Neramumams kurdų tarpe nuslopinti į šiaurinius Irako rajonus pasiūsta regulieri kariuomenė. Apgulos stovis šalyje pratęstas dar trims mėnesiams. (TASS—ELTA).

AGRONOMO PATARIMAI

Rinkime pelenus

Iš daugelio natūralinių ūkiniu trąšų gana svarbią vietą savo sudėtimi užima pelenai. Juose augalams yra nemažai kiekiat labai naudingų maisto medžiagų, kaip, pav., kalio ir fosforo rūgštis. Pelenuose esantia kalis randasi greitai veikiančioje formoje. Nemažai pelenuose yra ir kalcio, kuris yra vertinga trąša. Iš to matosi, kad pelenai yra mišri ir gana vertinga trąša.

Išbėrus dirvoje pelenus, tuojau reikia užarti, nes didelė jų koncentracija gadina dirvos struktūrą ir stabdo mikroorganizmų veikimą. Maišant pelenus su žeme galima naudoti juos tręsimui bet kurioo laiku: anksčiau arba net prieš pat sėją. Pelenų kalis yra be kenksmingu chloro priemaišų. Už tai pelenais tręšti galima be skirtumo visas kultūras. Vidutiniai pelenų beriami į 1 ha po 6—7 centus.

Mūsų valstiečiai iki šiol mažai pelenus vertino kaip trąšą, o laikė lyg nereikalingą balastą. Visai nenustabu, kad dažnai namų šeimininkės pelenus pila į šiukšlių dėžes ar kur kitur į vieną vietą. Laiko bėgyje taip supilti pelenai nuo oro atmainų praranda savo vertingas dalis.

Kolektyviniai, tarybiniai ūkiai bei kooperatinės draugijos turi rinkti pelenus kaip vertingą ūkinę trąšą. Surinktus pelenus iki sėjimo reikia laikyti sausoje vietoje.

Agr. J. Talutis

Rokiškio knygynas

gavo:

1. V. Vaisiūnėnė. IŠ ŠIRDIES, kaina 5 rb.
2. M. Gorkis. KAINAS IR ARTIOMAS, kaina 12 rb.
3. V. Stavskis. ĮSIBĖGĖJIMAS, kaina 8 rb.
4. S. Stanevyčia. PASAKĖČIOS, kaina 3 rb.
5. V. Volkenšteinas. DRAMATURGIJA, kaina 12 rb.
6. B. Polevojus. APYSAKA APIE TIKRAJĮ ŽMOGŪ, kaina 3,50 rb.
7. N. Ostrovskis. KAIP GRUDINOSI PLIENAS, I d., kaina 3,75 rb.
8. N. Ostrovskis. KAIP GRUDINOSI PLIENAS, II d., kaina 4,50 rb.
9. A. Franca. SILVESTRO BONARO NUSIKALTIMAS, kaina 8 rb.
10. A. Gudaitis. KALVIO IGNOTO TEISYBĖ, kaina 15 rb.
11. J. Marcinkevičius. SAVIVEIKLOS TEATRAS, kaina 14 rb.
12. A. Gaidaras. BŪGNININKO LIKIMAS, kaina 12 rb.
13. I. Simonaitytė. APYSAKOS, kaina 2 rb.
14. E. Gerasimovas. DIDVIRIO PASAKOJIMAS, kaina 3 rb.
15. P. Cvirka. KUPIUKAS MUZIKANTAS, kaina 1,50
16. T. Šuravinas. ĮSPAKMĮSLĖ, kaina 3 rb.
17. V. Gubiarovas. PAVLIKAS MOROZOVAS, kaina 3 rb.
18. A. Gerecevas. ŠARKA VAGILĖ, kaina 1,35 rb.
19. P. Cvirka. SIDABRINĖ KULKA, kaina 3 rb.
20. PIONIERŪ DRAUGOVĖ, kaina 3,50 rb.

Pažadai ir tikrovė

Amerikoniškai mėgta girtis savo turtais ir kultūra. Šimtai ir tūkstančiai Amerikos laikraščių bei knygų užtvindo pasaulį, reklamodami Jungtinių Valstybių demokratiją. Šviesiausiomis varšomis piešiamas amerikiečių fermerių (valstiečių) ir darbininkų gyvenimas Holivudo gamybos filmose. Amerikos radijas kasdien skelbia apie „šioje ašarų pakalnėje atrastąjį rojų“ — Jungtines Amerikos Valstijas.

It mulio burbulai spregsta visos tos gražios pasakos, kai susiduri su realiais gyvenimo faktais. Niekas neįtars, kad JAV prezidentas Trumanas nusistatęs prieš Ameriką, kad prezidentas norėtų apšmeižti jos tikrovę. Tačiau ir Trumanui teko nusilenkti prieš nepermaidaujamus faktus.

Štai, neseniai Trumanas JAV kongrese paskelbė raštą dėl padėties šalyje. Laiško pradžioje Trumanas nešykėtėjo žodžių kapitalistinei santvarkai ir tariamam klestėjimui išgirti. Tačiau, kalbėdamas apie faktus, Trumanas buvo priverstas atvirai, be pagrazinimų, apibūdinti niūriąją tikrovę. Jis nenoromis pripažino, kad darbo atlyginimas pernelyg žemas ir toli gražu negali patenkinti dirbančiųjų poreikių.

Jo žodžius patvirtina ir Amerikos Profesinų Sąjunga „Frederick Pres“ agentūros žinios apie tai, kad JAV pramonės darbininkai gauna silyginimą vidutiniškai mažesni trečdaliu už pragyvenimo minimumą. Amerikos monopolijos, ir rykliai, praryja smulkiasias imones, kurių savininkai išmetami į gatvę. Trumanas pripažino, kad JAV fermerių ateitis neužtikrinta, kad didelė jų dalis negali naudotis mūsų dabartinėmis civilizacijos gėrybėmis. Trumano žodžius patvirtina ir kiti viešai paskelbti daviniai, kad per pastaruosius 10 metų daugiau kaip 2 milijonai fermerių visiška nuskuko ir buvo priversti mesti savo žemę.

Be abejo, Amerikoje yra dangoraižių ir nemažai gražių, turtuoliams priklausančių rūmų, bet Trumanas buvo priverstas pripažinti, kad penki milijonai amerikiečių šeimų gyvena laidyne, o trys milijonai šeimų dalinasi savo židiniu su svetimais. JAV Pažangiosios Partijos vykdomasis komitetas neseniai pranešė, kad tokių skurstančių šeimų yra maždaug 15 milijonų.

Amerikoje, be abejo, yra gerų, puikiai įtaisytų ligoninių. Tačiau jos skirtos tik turtuoliams. Šią karčią tiesą patvirtina Trumanas.

Negeresnė padėtis liaudies švietimo srityje. Trumanas nenoromis pripažino, kad daugelyje vietovių neužtenka mokyklų. Amerikos žurnalas „United Pres“ 1949 metų sausio mėnesio 7 dienos numerįje pasisakė tiksliau. Žurnale nurodoma, kad tik pagal viešai paskelbtus davinius, beveik 7 milijonai vaikų Jungtinėse Valstybėse neturi galimybės lankyti mokyklų. Tas pats žurnalas nurodo, kad vien pradinių ir vidurinių mokyklų statybai reikia daugiau kaip 10 milijardų dolerių. Tuo tarpu Jungtinių Valstybių biudžetas švietimo reikalams išskiria, palyginti, labai kuklią sumą — 250 milijonų dolerių.

Tai keli faktai apie dabartinės Amerikos tikrovę. Besitartinančios ekonominės krizės akivaizdoje, JAV dirbančiųjų perspektyvos atrodo dar niūriau. Pats prezidentas savo laiške paminėjo apie gresiančią infliaciją ir kritišką padėtį eilėje ekonomikos šakų.

Atsargiai pakeliant žodį „krizė“ Jungtinėse Valstybėse net nesiepiama, kad krizė neišvengiama artimiausioje ateityje.

Apie besitartinančią krizę byloja ir tai, kad Amerikoje šiuo metu daugiau kaip 6 milijonai besdarbių, kad daugiau 10 milijonų darbininkų dirba nepil-

ną darbo savaitę. Visa eilė pramonės šakų mažina gamybą. Antra vertus, sandėliuose susikaupia vis didesni kiekiat prekii, kurios neranda pirkėjų.

Dabartinis JAV prezidentas Trumanas 1948 metų lapkričio mėnesio rinkimuose užtikrino sau pergalę dėka savo demokratinių pažadų užsienio ir vidaus politikos srityje. Prasliuko jau keli mėnesiai, bet pažadai pažadais taip ir paliko.

Masių nepasitenkinimui kylant, Trumanas nenoromis turėjo padūsauti ir pakalbėti apie vargingą tautos būklę. Trumanas mėgino vėl žadėti. Tačiau, kaip sakoma, ylos maise nepasilepi. Nepasient pripažinimų ir verkšlenimų. Trumanas tik nežymią biudžeto dalį pastūlė skirti socialiniam aprūpinimui, sveikatos apsaugai ir švietimui. Jis net pastūlė sumažinti kai kurias išlaidas socialiniams reikalams — ligoninių statybai, karo veteranams ir viešiesiems darbams. Jis pastūlė paskirti naujus mokesčius 4 milijardų dolerių sumai, pakelti pašto rinkliavą. Tuo tarpu netarpikos išlaidos kariniams tikslams bei JAV ekonominei okupacijai užsienyje remti žymiai padidinamos, palyginti su einamuoju biudžetu.

Taipi Biznieriui, spekuliantai bei pramonininkai turi pilną pagrindą reikšti pasitenkinimą

JAV santvarka. Lygiagrečiai su dirbančiųjų gyvenimo lygio smukimu, Amerikoje tebekyla monopolistų pelnas, kuris 1948 metais pasiekė rekordinę sumą — beveik 30 milijardų dolerių.

Išlaidų ginklavimuisi dėka Vakarų Europos šaltų tolesnio „maršalizavimo“ pagalba, kapitalistai stengiasi išsaugoti šiuos pasakiškus pelnus liaudies smukimo sąskaita. Neveltai karinės išlaidos sudaro beveik pusę viso biudžeto. Aišku, lėšų socialinės gerovės reikalams nelieka.

JAV augs nepasitenkinimas dabartine politika. Pažymėtina, kad demokratų partijos vadų, jų tarpe ir Trumano, padėtis pablogėjo. Demokratai, dėka plačiausių demokratinų pažadų, gavo daugumą kongrese. Dabar jie nebegali suversti respublikonams kaitės dėl padėties krašte ir dėl politinio kurso, kaip jie tai darė pernai.

Naujosios sąlygos daug sunkiau paaikšinti rinkėjams, kodėl neįvykdomi rinkiminiai pažadai.

PATAISYMAS

„Tarybinto Rokiškio“ Nr. 23 (63) straipsnyje „Stomai gimnazijos išmai“ įstrovė korektūros klaida. Straipsnio I-os skilties VI-ją eilutę reikia skaityti: „Per trumpą 4 mėn. laiką iš kilo 2 aukštų medinis pastatas“.

Atsakingas redaktorius
A. Fainblumas